

Dreptul European al Drepturilor Omului

Speta 1

C.I. era administrator al unor societăți comerciale și a încheiat mai multe contracte cu diferite societăți comerciale pentru furnizarea de marfă. Pentru plata mărfurilor, C.I. a emis câteva cecuri fără a avea disponibil bănesc în conturile bancare ale societăților.

La 3 iulie 2004, unul dintre partenerii comerciali a depus o plângere penală împotriva lui C.I., învinuindu-l de înșelăciune, în conformitate cu art. 215 din Codul penal (în vigoare la data faptelor) pentru emiterea unor cecuri și bilete la ordin fără a deține fondurile necesare în conturile societăților și după ce conturile societăților au fost poprite.

La 8 septembrie 2004, procurorul a dispus începerea urmăririi penale față de C.I. sub învinuirea de înșelăciune. Urmărirea penală s-a desfășurat în absența lui C.I., care a părăsit țara în data de 25 iunie 2004.

Conform documentelor prezentate de C.I., soția sa a introdus o acțiune civilă de divorț. Prin hotărârea definitivă din 20 octombrie 2004, Judecătoria Focșani a admis cererea soției și a pronunțat divorțul.

La 13 noiembrie 2004, procurorul a întocmit un rechizitoriu pentru înșelăciune cu consecințe deosebit de grave în temeiul art. 215 alin. (1), (3) și (4) C. pen. Cauza a fost înregistrată pe rolul Tribunalului Vrancea.

Procesul în fața instanței de fond a avut loc în lipsa lui C.I. pe motiv că domiciliul lui C.I. în străinătate era necunoscut. C.I. a fost reprezentat de I.B., un avocat desemnat de instanță. În pledoariile sale finale în fața instanței, avocatul a susținut că rechizitoriul conținea multe erori deoarece urmărirea penală s-a efectuat în lipsa lui C.I.. Argumentul său principal a fost acela că C.I. nu a săvârșit faptele cu intenția de a-i înșela pe partenerii săi de afaceri. În acest sens, avocatul a adăugat că C.I. a continuat să-și plătească datoriile. Acesta a contestat afirmația că respectivele cecuri au fost emise după ce conturile societăților au fost poprite. Mai mult decât atât, unele cecuri au fost emise în timp ce C.I. se afla în străinătate. De asemenea, avocatul a contestat presupusele sume pe care C.I. ar fi trebuit să le ramburseze creditorilor.

La 13 mai 2006, Tribunalul Vrancea l-a declarat pe C.I. vinovat de înșelăciune și l-a condamnat la o pedeapsă cu închisoarea de 3 ani cu suspendare condiționată. Instanța a constatat că C.I., în calitate de administrator a emis cecuri după ce conturile societăților au fost poprite și fără a deține fondurile necesare în conturile societăților.

Atât C.I., cât și parchetul au atacat hotărârea. C.I. a susținut, printre altele, că dreptul său la apărare nu a fost respectat deoarece nu i s-au adus la cunoștință învinuirile și nu a fost citat de organele de urmărire penală pentru a lua parte la ședință. În această privință, C.I. a susținut că nu a avut cunoștință de procesul penal împotriva sa aflat în curs de judecată. Acesta a recunoscut că dosarul său penal conținea mai multe procese-verbale conform cărora agenții de

poliție au încercat să îl localizeze. C.I. a susținut totodată că nu a fost niciodată citat oficial sau informat oficial despre învinuirile aduse. De asemenea, acesta a subliniat că nu a intenționat să-și înșele partenerii de afaceri și că situația sa financiară dificilă a fost rezultatul anulării unui contract de achiziții publice încheiat cu o autoritate publică. De altfel, el a continuat să efectueze plăți către creditorii săi după plecarea din țară.

În cursul procedurii în apel, C.I. a fost reprezentat de un avocat ales, respectiv I.B., același avocat care i-a fost desemnat de instanța de fond.

Ultima ședință în fața instanței de apel a avut loc la 30 noiembrie 2006. Întrucât C.I. s-a întors din Italia abia la 5 decembrie 2006, acesta nu a participat la nicio ședință a instanței de apel. Prin decizia din 23 decembrie 2006, Curtea de Apel Galați a admis în parte apelul declarat de parchet și a mărit pedeapsa lui C.I. la 4 ani de închisoare. Instanța a respins apelul lui C.I. ca nefondat. Instanța de apel a admis că lui C.I. nu i s-au comunicat oficial învinuirile aduse și că acesta nu a fost audiat de organele de urmărire penală și nici ascultat de instanța de fond. De asemenea, instanța a reținut că situația a fost din vina lui C.I., care a părăsit țara la 25 iunie 2004 cu intenția de a se sustrage de la judecată. Curtea a constatat că organele de cercetare penală au făcut vizite repetate la domiciliul său cunoscut din România și au informat-o pe soția sa cu privire la plângerea penală depusă împotriva sa. În acest sens, s-au întocmit procese-verbale scrise în zilele de 2 și 4 august; 9, 15 și 16 septembrie; și 14 octombrie 2004.

La 28 decembrie 2006, C.I. a declarat recurs, argumentând că dreptul său la apărare a fost încălcat ca urmare a absenței sale în cursul urmăririi penale și în cursul procedurilor desfășurate în primele două grade de jurisdicție. Acesta a susținut că nu a avut cunoștință de proces deoarece a plecat în Italia înainte de introducerea plângerii penale îndreptate împotriva sa. C.I. a susținut că toate actele procedurale ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor au fost nule deoarece au fost efectuate în absența sa și, prin urmare, a cerut retrimiteră cauzei la organele de urmărire penală pentru redeschiderea urmăririi penale în prezența sa. De asemenea, a susținut că 14 din cele 27 de cecuri despre care se consideră că le-a emis fără a avea fondurile necesare în conturile societăților au fost emise după 25 iunie 2004, când se afla în străinătate. Acesta a mai susținut că a emis cecurile și biletele la ordin anterior popririi conturilor societăților și a contestat alte elemente factice luate în considerare de curtea de apel în decizia sa din 23 decembrie 2006, ca de exemplu data la care a fost anulat contractul de achiziții publice. Potrivit afirmațiilor acestuia, concluziile incorecte formulate de curtea de apel s-au bazat pe constatările expertului care a întocmit un raport de expertiză tehnică, atașat la dosar.

C.I. a fost prezent și a fost asistat de un avocat ales în cursul procesului la Înalta Curte de Casație și Justiție. Acesta a participat la toate ședințele, dar nu a fost ascultat de instanță.

În ultima ședință a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost ascultate pledoariile avocatului apărării și ale procurorului. Instanța a admis ca C.I. să aibă ultimul cuvânt al inculpatului.

La 18 octombrie 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul lui C.I. ca nefondat. Instanța a recunoscut că C.I. „nu a fost ascultat, nu a fost informat cu privire la învinuirile aduse și nu i s-a înmânat materialul de urmărire penală”. Instanța a hotărât că C.I. nu putea invoca, în apărarea sa, absența sa din cursul procesului deoarece a părăsit țara la 25 iunie 2004 pentru a se sustrage urmăririi și judecării îndreptate împotriva sa. C.I. a executat

pedeapsa închisorii între 25 octombrie 2007 și 3 decembrie 2009, când a fost eliberat sub control judiciar.

C.I. intenționează să formuleze o plângere în fața Curții europene a drepturilor omului.

Lucrarea profesională nr. 1:

Expuneți în scris argumentele pe care le-ați prezenta Curții europene a drepturilor omului în legătură cu încălcarea art. 6 penal din CEDO, alături de motivele pe care le-ați invoca în sprijinul acestor afirmații. (Care sunt garanțiile procesului echitabil în materie penală care pot fi invocate de C.I.? Analizați argumentele reținute de instanțe în hotărârile pronunțate, în legătură cu criticile formulate de C.I. Argumentați dacă procesul a avut un caracter echitabil).

Speta 2

La data de 03.09.1975 imobilul aparținând autorului petentei A.B. (compus din teren de 430 m.p. și construcție în suprafață de 100 mp) situat în Municipiul București a fost preluat de Stat în temeiul Decretului nr. 223/1974.

În anul 1983 Statul i-a închiriat chiriașului C.D., apartamentul preluat autorului petentei AB pe o durată de 5 ani, prelungită prin acte adiționale succesive.

La data de 20.01.1996 a decedat autorul petentei A.B.

La data de 03.03. 1996 petenta A.B. a formulat în temeiul Legii 112/1995 o cerere de acordare de despăgubiri pentru imobilul de care a fost deposedat autorul său.

La data de 04.02.1997, societatea care administra apartamentul, l-a vândut chiriașului C.D. în temeiul legii 112/1995.

La data de 29.03.1997, Primăria Municipiului București a respins cererea petentei de acordare de despăgubiri, cu motivarea că apartamentul fusese deja vândut chiriașului care se aflase în posesia lui.

În consecință, petenta A.B. a demarat procedura judiciară de recuperare a bunului vândut, formulând la data de 01.09.1999 o acțiune prin care a solicitat, pe de o parte, constatarea nevalabilității titlului Statului, invocând caracterul abuziv al preluării, iar pe de altă parte, obligarea Consiliului General al Municipiului București de a-i lăsa în deplină proprietate și liniștită posesie imobilul.

Prin sentința civilă nr. 3XX/05.03.2001 pronunțată în dosarul nr. 4XXX/1999, Tribunalul București a admis acțiunea reclamantei, sentința rămânând definitivă și irevocabilă prin neapelare.

La data de 10.10.2001 petenta a fost pusă în mod formal în posesia imobilului, întrucât în apartamentul retrocedat pe cale judiciară locuia C.D., devenit proprietar.

La data 04.02.2002 C.D. a formulat contestație la executare, prin care a invocat nelegalitatea somației de evacuare adresată acestuia de executorul judecătoresc sesizat de petenta A.B., buna-credință la cumpărarea imobilului, precum și inopozabilitatea hotărârii judecătorești pronunțate în

procedura judiciară inițiată de petenta A.B. în contradictoriu cu Consiliul General al Municipiului București, litigiu în care C.D. nu fusese parte.

Prin sentința civilă nr. 2XX/07.12.2002 pronunțată în dosarul 8XXX/2002 Judecătoria sectorului 3 București a admis contestația la executare formulată de C.D. și a anulat toate formele de executare îndeplinite în cauza petentei A.B., reținând argumentele invocate de contestator în motivarea acțiunii. Sentința menționată a rămas definitivă și irevocabilă la data de 04.05.2004.

Prin cererea de chemare în judecată formulată la data 02.03.2005, petenta A.B a solicitat Judecătoriei sect. 3 București anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1XXX/1997 încheiat de chiriașul C.D. în temeiul Legii nr. 112/1995 și obligarea chiriașului la evacuarea apartamentului deținut în baza acestui contract.

Prin sentința civilă nr. 9XXX/01.02.2006 pronunțată în dosarul 3XXX/2005 Judecătoria sectorului 3 București a respins acțiunea reclamantei, această sentință rămânând definitivă și irevocabilă la data de 23.06.2007, în urma respingerii apelului și respectiv recursului formulat de petenta A.B.

Petenta A.B. nu a formulat notificare de restituire a imobilului în baza Legii 10/2001.

La data de 01.09.2007 petenta A.B. a formulat plângere împotriva României la CEDO, invocând încălcarea dreptului său la respectarea proprietății bunurilor garantat de art. 1 din Primul Protocol Adițional al Convenției Europene a Drepturilor Omului, decurgând din imposibilitatea de a obține restituirea imobilului ce a aparținut autorului ei.

În Observațiile sale, Guvernul român a invocat excepția neepuizării căilor de recurs interne, cu motivarea că petenta A.B. nu a uzat de procedura specială de recuperare a imobilului reglementată de Legea 10/2001.

De asemenea, Guvernul a solicitat respingerea plângerii petentei, invocând incidența în cauză a Deciziei nr. 19/20 martie 2017 dată de ICCJ în dezlegarea unor probleme de drept, dar și argumentul că, dacă ar fi formulat cerere de restituire în baza Legii 10/2001, petenta A.B. ar fi putut beneficia de mecanismul de despăgubire consacrat de Legea nr. 165/2013, care a devenit eficient și funcțional.

Sunteți avocatul petentei A.B.

Lucrarea profesională nr. 2:

Formulați argumentația în combaterea excepției preliminare de neepuizare a căilor de recurs interne ridicate de Guvernul român ;

Lucrarea profesională nr. 3

Argumentați încălcarea adusă dreptului petentei A.B. la respectarea proprietății bunurilor garantat din art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, raportându-vă la jurisprudența CEDO relevantă în materie.